

Nr 840

Av herrar **Larsson** i Norderön och **Eriksson** i Bäckmora, *angående avfolkningsbygdernas problem.*

(Lika lydande med motion nr 723 i Första kammaren)

Grundläggande för vår sociallagstiftning är strävan att genom samhällsinsatser av olika slag ge den enskilda människan ekonomisk och social trygghet. Åtgärderna avser bl. a. skydd vid sjukdom, arbetslöshet och ålderdom och därmed åstadkommes en grundtrygghet, vilken framstår som en alltmer självklar del i ett välfärdssamhälle.

I välfärdspolitiken, som bygger på solidaritet mellan människorna och grupper av människor, ingår också att alla skall ges lika chanser och att bördorna skall fördelas efter bärkraft. Utbildningspolitiken och skattepolitiken, inbegripet skatteutjämningen, samt lokaliseringspolitiken bygger på denna grundsyn.

Tiden är nu inne att vidga grundtrygghetsbegreppet och därmed göra det mer fullödigt för de enskilda människorna. Genom utflyttning hotas stora delar av vårt land av en sådan utglesning av befolkningen att det är omöjligt att upprätthålla samhällsfunktionerna. Standarden i fråga om skolor, sjukvård, åldringsvård, butiker, allmänna kommunikationer, vägar, post etc. sjunker på så sätt under vad som kan betecknas vara en med tätorterna likvärdig nivå. Samtidigt ökar skattebördan trots den utjämning som sker. Detta påskyndar utflyttningen. Kommuner som försöker bromsa utflyttningen genom att stimulera det näringsliv som finns i bygden — jordbruket — straffas av regeringen genom att skatteutjämningsbidraget reduceras. Värst hotade är norrlandslänen, som under en lång följd av år utsatts för folkminskning. Under 1968 minskade t. ex. befolkningen i Jämtlands län med 1 300 personer. Men också i andra delar av landet är stora bygder på väg att dö ut. Inte minst den nya jordbrukspolitiken, vars konsekvens bl. a. är att ca en tredjedel av åkerarealen får läggas ner inom ca 10 år, innebär en dödsdom över många bygder.

Vi kan inte stillatigande åse en sådan utveckling, som i realiteten gör samhällets utfästelser om grundtrygghet för de enskilda människorna illusoriska. Hur skall man kunna känna trygghet i en bygd som är dödsdömd? Samhället måste mer aktivt ingripa för att trygga de olika bygdernas fortbestånd. Till grund för åtgärderna bör läggas en allmän principdeklaration om bygdetrygghet. Riksdagen bör sålunda snarast göra en allmän principdeklaration om bygdetrygghet, som fastslår de olika bygdernas rätt att förbli levande och samhällets skyldighet att vidta åtgärder för att trygga denna rätt. En sådan deklaration bör givetvis ej tolkas så att man skall slå vakt om varje enskild bosättning eller varje enstaka by. Bygde-

tryggheten skall avse bygden i stort och strävan bör vara att ge de olika bygderna förutsättningar att upprätthålla ett tillräckligt underlag för samhällsfunktionerna, så att befolkningen i dessa avseenden kan ges en med andra områden likvärdig standard. Målsättningen bör i första hand fullföljas genom en aktiv lokaliseringspolitik vari innefattas sysselsättningskapande åtgärder av alla slag. Dessa åtgärder bör sammanfogas till särskilda utvecklingsprogram för de olika bygderna så att en samordning av aktiviteterna kan ske.

Med hänvisning till det anförda hemställes,

att riksdagen måtte besluta göra en allmän principdeklaration om bygdetrygghet i enlighet med vad som angetts i motionen.

Stockholm den 28 januari 1969

Erik Larsson (cp)
i Norderön

John Eriksson (cp)
i Bäckmora

Nr 841

Av herr **Larsson** i Umeå, om förläggande av en statlig eller halvstatlig massafabrik i Västerbottens inland.

(Lika lydande med motion nr 728 i Första kammaren)

Tätorten Stensele-Storuman är utan tvekan en av de stödjepunkter i inlandet som måste bestå om inte stora områden skall helt avfolkas. Folkminskningen ser emellertid ut att fortsätta och därmed försvagas kommunens ekonomi och möjligheter att utrusta tätorten med serviceanläggningar för befolkningen. I en partimotion av folkpartiet till 1969 års riksdag föreslås att statsmakterna skall garantera att ett antal tätorter i inlandet skall bestå och erhålla stöd för att kunna fullgöra sin uppgift som serviceorter. Vi instämmer i detta förslag. Stensele-Storuman är en av de orter som självklart kommer i fråga för en sådan garanti. Som emellertid framhålles i partimotionen skulle anspråken på det statliga servicestödet minska om industrier kunde lokaliseras till området.

Erfarenheten har visat att lokaliseringpolitiken har svårt att få någon effekt i dessa områden. Det har därför framstått som naturligt att överväga förläggande av statliga industrier till någon eller några av inlandets tätorter. Den utvägen bör vara möjlig särskilt när det gäller industrier som har till uppgift att tillvarataga skogsråvaran. Kronan är nämligen den största skogsägaren i dessa områden. Men det finns även allmänningsskogar samt skogar ägda av enskilda och bolag. En industri som skall utnyttja denna råvara kan vara helt statlig men den kan också tillkomma i samverkan mellan staten och andra skogsägare.